

Dosarul nr.2r-593/21

Prima instanță: Judecătoria Cimișlia, sediul Central (jud. S. Aramă)

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud. L. Caraian, A. Mironov, S. Gubenco)

DECIZIE

20 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Iacovenco Polina,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cebotari Anna împotriva Polinei Iacovenco cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune,

împotriva încheierii din 02 august 2021 a Curții de Apel Comrat, prin care s-a restituit cererea de apel înaintată de Iacovenco Polina, ca fiind depusă peste termen,

c o n s t a t ă:

La 22 august 2019, Cebotari Anna a depus cerere de chemare în judecată împotriva Polinei Iacovenco cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Prin hotărârea din 18 septembrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Cebotari Anna și s-a încasat de la Iacovenco Polina, în beneficiul Annei Cebotari suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 1 500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

La 25 iunie 2021, Iacovenco Polina, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 18 septembrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a pretențiilor, din motiv că nu are posibilitate să achite suma respectivă deoarece are la întreținere trei copii, dintre care unul este minor, precum și mama sa este bolnavă.

Prin încheierea din 02 august 2021 a Curții de Apel Comrat, s-a restituit cererea de apel depusă de Iacovenco Polina împotriva hotărârii din 18 septembrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, ca fiind depusă peste termen, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 16 august 2021, prin intermediul poștei (f.d.65) Iacovenco Polina, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 02 august 2021 a Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților la 08 septembrie 2021, prin scrisoare de însoțire (f.d.68) și a fost recepționată la 14 septembrie 2021 de către reprezentantul Annei Cebotari, avocatul Cojocaru Ana, și la 15 septembrie 2021 de către Cebotari Anna, conform avizelor de recepție (f.d.70-71).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 02 august 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 16 august 2021. Astfel, recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Iacovenco Polina și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că dispozitivul hotărârii primei instanțe, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cebotari Anna împotriva Polinei Iacovenco cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin infrațiune, a fost pronunțat la 19 septembrie 2021 (f.d.45).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel înaintate de către Iacovenco Polina împotriva hotărârii din 18 septembrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, ca fiind depusă peste termen, din motivele ce succed.

Colegiul învederează că, art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării

dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În continuare, Colegiul iterează că, cererea de apel împotriva hotărârii din 18 septembrie 2019 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central, a fost depusă de către Iacovenco Polina la 25 iunie 2021.

Prin încheierea din 02 august 2021 a Curții de Apel Comrat, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, s-a restituit cererea de apel depusă de Iacovenco Polina, împotriva hotărârii din 18 septembrie 2019 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central, ca fiind depusă peste termen, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen (f.d.55-60).

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La caz, Colegiul reiterează că, dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 18 septembrie 2019, însă cererea de apel a fost depusă de către Iacovenco Polina, la data de 25 iunie 2021.

Concomitent, Colegiul notează că, din materialele cauzei este cert că, copia dispozitivului a fost expediată în adresa participanților la proces la 20 septembrie 2019.

În atare circumstanțe, Colegiul reiterează că, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, postulat inserat în art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Astfel, în situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 18 septembrie 2019, în temeiul art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, termenul de contestare cu apel a început a curge din ziua imediat următoare zilei de pronunțare a dispozitivului hotărârii judecătorești, adică începând cu data de 19 septembrie 2019.

În context, având în vedere că recurenta a cunoscut despre existența litigiului aflat pe rolul instanței de judecată, instanța de apel justificat a reținut că Iacovenco Polina, a declarat apelul peste termen. Or, recurenta are obligația de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă.

De asemenea, Colegiul iterează că, părțile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credință în raport cu drepturile procedurale conferite de legislator și trebuie să urmărească cu bună-credință desfășurarea procesului, remarcă sugerată și de jurisprudența CEDO.

Jurisprudența constantă a CtEDO a arătat că revine primordial celor interesați să depună orice diligență pentru protejarea propriilor interese (a se vedea cauza Teuschler v. Germania (dec.), 47636/99, 04 octombrie 2001; cauza Agapito Maestre Sanchez v. Spania, 29608/02, 04 mai 2004).

În concluzie, Colegiul precizează că, alegațiile aduse de către recurentă nu justifică omiterea termenului de declarare a apelului, în situația în care apelanta/recurenta a cunoscut de existența litigiului.

De altfel, legiuitorul acordă posibilitatea apelanților de a înregistra inițial o cerere de apel, iar după data întocmirii hotărârii integrale, în virtutea art. 365 alin. (1¹) Cod de procedură civilă, cererea de apel poate fi suplimentată.

La caz, recurenta abia la data de 25 iunie 2021, a înregistrat cererea de apel, doar că a fost depusă în afara termenului de 30 de zile stabilit de legiuitor. O altă cerere anterior, în interiorul termenului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești, apelanta/recurenta nu a înaintat.

Alegația recurente precum că, nu a cunoscut despre pronunțarea hotărârii de către Judecătoria Cimișlia, sediul Central la data de 18 septembrie 2019, nu justifică omisiunea sa de a se conforma prevederilor legale, or, lucrările dosarului denotă că recurenta a cunoscut de litigiul aflat pe rolul instanței de judecată.

Subsecvent, Colegiul conchide că, nu au fost determinate anumite circumstanțe ce ar justifica calcularea termenului de depunere a cererii de apel de la primirea hotărârii și nu de la pronunțarea dispozitivului acesteia, în condițiile în care recurentul chiar dacă nu a fost prezent la pronunțarea dispozitivului hotărârii, a cunoscut despre însuși existența acestui litigiu.

În altă ordine de idei, art. 362 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede că, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Colegiul reiterează că, apelanta/recurenta la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 18 septembrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, nu a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului.

În continuare, Colegiul relevă că, repunerea în termen pentru declararea apelului putea fi soluționată de către instanța de apel doar în condițiile în care apelantul ar fi formulat o cerere de repunere în termen cu prezentarea probelor pertinente și admisibile în justificarea acestei omisiuni, ceea ce la caz lipsește. Or, solicitarea de repunere în termen este o prioritate a apelantului și nu poate fi soluționată din oficiu de către instanța de apel.

Drept urmare, instanța de apel corect a reținut că apelantul nu a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului în temeiul art. 116 Cod de procedură civilă, precum și nu a invocat niciun motiv plauzibil ce ar justifica omiterea termenului.

Astfel, în corespundere cu art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, care, la caz, a fost pronunțat la 18 septembrie 2019, ceea ce denotă că instanța de apel întemeiat a conchis că apelul a fost declarat peste termen.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Colegiul accentuează că, legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurentul și-a neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

Adițional, Colegiul învederează că, nu poate fi pretinsă nerespectarea de către instanța de apel a prevederilor legale, în situația în care apelanta/recurenta a ignorat atât obligațiile, cât și drepturile sale procedurale.

Mai mult, apelanta/recurenta nu a fost lipsită de posibilitatea de a beneficia de pârghiile legale întru realizarea dreptului la o cale de atac eficientă, în situația în care însuși apelanta/recurenta nu a solicitat repunerea în termen pentru declararea apelului, iar alegațiile aduse în recurs nu pot fi reținute în justificarea omiterii termenului, precum nici nu pot determina repunerea în termenul de declarare a apelului în sensul pretins.

Criticile aduse actului contestat cu referire la prevederile art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și art. 26 alin.(4) Cod de procedură civilă, sunt neîntemeiate, în situația în care instanța de judecată a creat condiții egale pentru toți participanții, inclusiv prin prisma normelor invocate de recurent, oferindu-le participanților la proces posibilitatea de a participa efectiv la proceduri și de a cunoaște de întinderea drepturilor sale, având în vedere că și legea este accesibilă și clară la acest capitol.

De altfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În virtutea art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele redate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Iacovenco Polina.

Se menține încheierea din 02 august 2021 a Curții de Apel Comrat, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cebotari Anna împotriva Polinei Iacovenco cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat